



Centrālā vēlēšanu
komisija

PUBLISKAIS GADA PĀRSKATS 2023

SATURS

<i>PAMATINFORMĀCIJA</i>	4
1.1. Par centrālo vēlēšanu komisiju	4
1.2. Iestādes juridiskais statuss	4
1.3. Politikas jomas, par kurām iestāde ir atbildīga	5
1.4. Ieskats iestādes vēsturē	5
1.5. Kompetences un galvenie darbības virzieni	6
1.6. Darbības stratēģijas prioritātes un to mērķi pārskata gadā	7
1.7. Pašvaldību vēlēšanu komisijas.....	7
2. <i>FINANŠU RESURSI</i>	9
2.1. Valsts budžeta finansējums un tā izlietojums 2023.gadā	9
2.3. Prioritārie pasākumi un to izpildes analīze	17
2.4. Veiktie pētījumi	17
2.5. Iestādes vadības un darbības uzlabošanas sistēmas	17
3. <i>IESTĀDES DARBĪBAS REZULTĀTI</i>	19
3.1. Parakstu vākšanas par likumprojektu ierosināšanu	19
3.2. Parakstu vākšana tautas nobalsošanas ierosināšanai par apturēto likumu “Grozījumi Notariāta likumā”	19
3.3. Parakstu vākšanas par Saeimas atsaukšanas ierosināšanu	21
3.4. Likumdošanas iniciatīvas.....	22
4. <i>STARPTAUTISKĀ SADARBĪBA</i>	24
4.1. Dalība starptautiskajās organizācijās	24
4.2. Ārvalstu vēlēšanu novērošana	24
4.3. Dalība starptautiskās konferencēs, semināros un mācību programmās.....	25
5. <i>PERSONĀLS</i>	27
6. <i>KOMUNIKĀCIJA AR SABIEDRĪBU</i>	30
6.1. Pasākumi, kas veikti sabiedrības informēšanai.....	30
6.2. Sadarbība ar nevalstisko sektoru.....	34



Cienījamie vēlētāji, sadarbības partneri!

Nereti nācies dzirdēt, ka gados, kad valstī nenotiek nevienas vēlēšanas, Centrālajai vēlēšanu komisijai (CVK) tā īsti neesot, ko darīt. Iespējams, kaut kad pagātnē tā arī ir bijis, taču ne 2023.gadā, kuru drīzāk varētu nodēvēt par straujas attīstības periodu šīs iestādes darbībā. Un jāteic, ka nekas cits jau arī neatlika, kā ātri izvērtēt prioritātes, plānot attīstības scenāriju un to arī realizēt, ņemot vērā, ka, sākot darbu jaunajam CVK sastāvam 2023.gada sākumā, tika konstatēts – lai sarīkotu vēlēšanas, nav faktiski nekā... Varētu gari un plaši spriedelēt, kādi tam bijuši iemesli, taču tas būtu pārlietu neproduktīvi, nomācoši un pat bezjēdzīgi, tāpēc vairāk jāpievēršas padarītajām lietām, kā arī vēl darāmajam.

Galvenais, kas noteikti jāpiemin – lai varētu veiksmīgi sarīkot 2024.gada Eiropas Parlamenta vēlēšanas, sekmīgi tika uzsākts darbs elektroniskā tiešsaistes vēlētāju reģistra izveidei, apvienojot spēkus ar Pilsonības un migrācijas lietu pārvaldi, kā arī Valsts reģionālās attīstības aģentūru. Tas katram Latvijas vēlētajam deva iespēju nobalsot tajā vēlēšanu iecirknī, kur viņam ir visērtāk, tādējādi veicinot vēlētāju aktivitāti valstī. Šim pašam mērķim notika aktīvs darbs, veidojot jaunu normatīvā regulējuma bāzi,

Tāpat kopā ar sadarbības partneriem sākts darbs, lai Latvijā izveidotu jaunu, stabilu vēlēšanu sistēmu platformu, kas darbotos gan referendumos, gan visās turpmākās vēlēšanās.

Paralēli tam, atbilstoši dažādām iniciatīvām, sarīkotas parakstu vākšanas par referendumu ierosināšanu, tostarp, pēc vairāku politisko spēku ierosinājuma, parakstu vākšana par referendumu Saeimas atlaišanai, kā arī parakstu vākšana par grozījumiem "Notariāta likumā".

Paveikts ir daudz, taču tas nenozīmē, ka šobrīd varam apstāties un nodoties nostalgiskām atmiņām. Ja lietas neattīstās, tās labākajā gadījumā stagnē, kam, ja nekas nemainās, seko lejupslīde. Tieši tāpat ir ar CVK mūsdienu nemitīgi mainīgajā pasaulē – lai nodrošinātu demokrātisko procesu valstī, lai katram balsstiesīgajam Latvijas iedzīvotājam būtu iespēja piedalīties brīvās, demokrātiskās, drošās vēlēšanās, mums ir jāattīstās nepārtraukti, un to arī darīsim.

*Centrālās vēlēšanu komisijas priekšsēdētāja
Kristīne Saulīte*

PAMATINFORMĀCIJA

1.1. Par centrālo vēlēšanu komisiju

Centrālā vēlēšanu komisija ir vēlēta un neatkarīga valsts institūcija, kuras pienākumos ietilpst Saeimas vēlēšanu, Eiropas Parlamenta vēlēšanu, republikas pilsētas domes un novada domes vēlēšanu, tautas nobalsošanu sagatavošana un vadīšana, parakstu vākšanas organizēšana par apturētiem likumiem un iniciatīvas grupu iesniegto likumprojektu, Satversmes grozījumu projektu un Saeimas atsaukšanas ierosinājumu reģistrēšana parakstu vākšanai.

Centrālās vēlēšanu komisijas darbību regulē likums “Par Centrālo vēlēšanu komisiju”, kā arī Saeimas vēlēšanu likums, Pašvaldības domes vēlēšanu likums, Eiropas Parlamenta vēlēšanu likums, likums “Par tautas nobalsošanu, likumu ierosināšanu un Eiropas pilsoņu iniciatīvu”, Vēlētāju reģistra likums un Pašvaldības vēlēšanu komisiju un vēlēšanu iecirkņu komisiju likums.

Centrālo vēlēšanu komisiju kā pastāvīgi darbojošos valsts iestādi izveido Saeima ne vēlāk kā sešus mēnešus pēc tās sanākšanas. Centrālās vēlēšanu komisijas sastāvā ir deviņi locekļi – vēlētāji, no kuriem komisijas priekšsēdētāju un septiņus locekļus ievēlē Saeima, bet vienu locekli no tiesnešu vidus – Augstākā tiesa.

Centrālās vēlēšanu komisijas sastāvs, kurš vadīja iestādi, pārskata gadā, Saeimā tika apstiprināts 2023. gada 2. februārī. Par Centrālās vēlēšanu komisijas priekšsēdētāju Saeima ievēlēja Kristīni Saulīti.

1.2. Iestādes juridiskais statuss

Centrālā vēlēšanu komisija ir vēlēta un neatkarīga valsts institūcija. Ar Tieslietu ministrijas sagatavoto informatīvo ziņojumu¹ pārskata gadā tika nostiprināts Centrālās vēlēšanu komisijas kā neatkarīgas iestādes statuss, atzīstot, ka šobrīd Centrālās vēlēšanu komisijas institucionālais statuss ir atbilstošs Satversmei un tajā ietvertajiem vispārējiem tiesību principiem, kā arī Venēcijas komisijas Labās prakses vēlēšanu jautājumos kodeksam, un Centrālajai vēlēšanu komisijai tās funkciju veikšanai **ir svarīgi atrasties ārpus politiskās varas ietekmes un tātad arī ārpus valdības padotības institucionālās sistēmas. Šīs institūcijas pastāvēšana ārpus Ministru kabineta padotības sistēmas Latvijā ir pamatota un attaisnojama.**

Ziņojumā secināts, ka:

- 1) Latvijas likumdevējs ir identificējis Centrālās vēlēšanu komisijas nepieciešamību un likumdošanas ceļā ir noregulējis šīs iestādes tiesisko statusu;
- 2) Centrālās vēlēšanu komisijas institucionālā statusa izmaiņas, vēlēšanu kārtības grozīšana un politikas izstrāde Satversmes un tajā ietvertos vispārējos tiesību principu ietvarā ir vienīgi likumdevēja prerogatīva un Ministru kabinetam (ne Valsts kancelejai, ne Tieslietu ministrijai) nav piešķirtas pilnvaras lemt par institucionālā statusa izmaiņām. Ministru kabinets ir atbrīvots no politiskās atbildības par patstāvīgajai valsts iestādei nodoto kompetenci;

¹ Tieslietu ministrijas informatīvais ziņojums “Par Centrālās vēlēšanu komisijas institucionālo pārvaldību” Pieņemts MK12.12.2023. pieejams https://tapportals.mk.gov.lv/legal_acts/71bea592-3685-4e82-9a80-1489781509fc

- 3) Ministru kabinets nav tiesīgs izlemt lietas saistībā ar Centrālo vēlēšanu komisiju un tās pieņemtajiem lēmumiem;
- 4) par Centrālajai vēlēšanu komisijai nodotās kompetences īstenošanu ir atbildīga Saeima un tikai likumdevējs nepieciešamības gadījumā var lemt par Centrālās vēlēšanu komisijas kapacitātes stiprināšanu, resursu palielināšanu, kā arī darbības uzraudzībai likumā noteikt efektīvus mehānismus (piemēram, sniegt konkrētajai Saeimas komisijai pārskatus par Centrālās vēlēšanu komisijas darbību un finanšu darbību, sniegt atskaites par vēlēšanu norisi u.c.);
- 5) Centrālajai vēlēšanu komisijai to funkciju veikšanai ir svarīgi atrasties ārpus politiskās varas ietekmes un tātad arī ārpus valdības padotības institucionālās sistēmas. Izveidojot Centrālo vēlēšanu komisiju, tika samazināta politiskā ietekme uz attiecīgo iestādi un tās vadībai tika piešķirtas papildu neatkarības garantijas. Šīs institūcijas pastāvēšana ārpus Ministru kabineta padotības sistēmas Latvijā ir pamatota un attaisnojama;
- 6) izpildvara iesaistās centrālās vēlēšanu komisijas darbībā vienīgi tehniskā nodrošinājuma jautājumu risināšanai, gatavojoties vēlēšanām un vēlēšanu norises laikā (piemēram, vēlētāju reģistra nodrošināšana, dažādu dokumentu sagatavošana, vēlēšanu zīmju, vēlētāju kastu, oficiālo zīmogu nodrošināšana, kā arī loģistikas darbi). Minētais jau izriet no likuma "Par Centrālo vēlēšanu komisiju", kas neliedz Centrālajai vēlēšanu komisijai sadarboties ar attiecīgajām institūcijām, lai risinātu ar vēlēšanu un tautas nobalsošanas un likumu ierosināšanas sagatavošanu un norisi saistītus jautājumus;
- 7) Centrālās vēlēšanu komisijas statuss un darbība atbilst Satversmē nostiprinātajiem principiem un Venēcijas komisijas Labās prakses vēlēšanu jautājumos kodeksā noteiktajiem principiem.

1.3. Politikas jomas, par kurām iestāde ir atbildīga

Vēlēšanu likumprojektus un jautājumus, kas skar vēlēšanas, pamatā skata Saeimas Valsts pārvaldes un pašvaldības komisija. Tās vadībā tiek veidotas starpnozaru ekspertu darba grupas dažādu ar vēlēšanām saistītu jautājumu izskatīšanai un likumprojektu sagatavošanai. Šajā komisijā tiek apspriestas ar vēlēšanām saistītas aktualitātes. Piemēram, šogad ir notikušas vairākas sanāksmes, kurās tika apspriesti jautājumi par gatavojamos Eiropas parlamenta vēlēšanām (tajā skaitā Centrālās vēlēšanu komisijas izstrādātie un iesniegtie likumprojekti, kā arī jautājumi par elektroniskā tiešsaistes vēlētāju reģistra nodrošināšanu vēlēšanu laikā). Tādā veidā minētā Saeimas komisija īsteno likumdevēja kompetenci vēlēšanu politikas izstrādes un attīstības jomā.²

1.4. Ieskats iestādes vēsturē

Centrālās vēlēšanu komisijas vēsture ir cieši saistīta ar Latvijas Republikas neatkarības atjaunošanu un demokrātisko procesu attīstību valstī. 1920.gadā "Valdības Vēstnesī" publicēti Centrālās vēlēšanu komisijas un apgabalu vēlēšanu komisiju sastāvi Satversmes Sapulces vēlēšanām. Centrālās vēlēšanu komisijas sastāvā tolaik ir 17 locekļi, no kuriem 16 ievēlēja

² Tieslietu ministrijas informatīvais ziņojums "Par Centrālās vēlēšanu komisijas institucionālo pārvaldību" Pieņemts MK12.12.2023. pieejams https://tapportals.mk.gov.lv/legal_acts/71bea592-3685-4e82-9a80-1489781509fc

Tautas Padome, bet vienu - Senāts. Šajā gadā arī tapa pirmā Centrālās vēlēšanu komisijas instrukcija "Par Latvijas Satversmes Sapulces vēlēšanām".

1922. gadā Latvijas Republikas Satversmes sapulce pieņēma Satversmi, kas nosaka valsts pārvaldes struktūru un paredzēja neatkarīgu vēlēšanu komisiju. 1922.gada nogalē uz savu pirmo sēdi sanāc 1.Saeima, un izbeidzas Satversmes Sapulces pilnvaras. 1.Saeima uz trim gadiem ievēlēja jauno Centrālo vēlēšanu komisiju, kuras vadībā tiek organizētas arī 2.Saeimas vēlēšanas.

Pirmais Centrālās vēlēšanu komisijas priekšsēdētājs bija Mārgers Skujenieks un šajā amatā atradās līdz 1934.gadam.

Padomju okupācijas laikā Latvijas neatkarība tika zaudēta, bet kad 1991. gadā tika atjaunota Latvijas neatkarība, sāka veidoties demokrātiskas institūcijas, tajā skaitā neatkarīga vēlēšanu komisija. 1992. gadā tika pieņemti likumi, kas nosaka Latvijas Centrālās vēlēšanu komisijas darbību. CVK tika izveidota, lai nodrošinātu brīvu un taisnīgu vēlēšanu organizēšanu un pārraudzību Latvijā. 1993. gadā notika pirmās brīvās un demokrātiskās vēlēšanas pēc neatkarības atjaunošanas.

Pirmā Centrālā vēlēšanu komisija pēc Latvijas valsts neatkarības atjaunošanas tika izveidota 1992. gada 8. decembrī. Laikā no 1993.gada līdz 1997.gadam CVK priekšsēdētāja amatā atradās Atis Kramiņš. Savukārt laikā no 1997.gada līdz 2019.gadam CVK vadīja Arnis Cimdars. 2003. gadā CVK organizēja referendumu par Latvijas iestāšanos Eiropas Savienībā, kam 2004. gadā sekoja pirmās Eiropas Parlamenta vēlēšanas Latvijā. No 2019.gada līdz 2022.gadam CVK priekšsēdētāja bija Kristīne Bērziņa. 2023.gadā par CVK priekšsēdētāju tika ievēlēta Kristīne Saulīte.

1.5. Kompetences un galvenie darbības virzieni

Centrālās vēlēšanu komisijas kompetencē ietilpst:

- nodrošināt Saeimas vēlēšanu likuma, Pašvaldības domes vēlēšanu likuma, Eiropas Parlamenta vēlēšanu likuma un likuma "Par tautas nobalsošanu, likumu ierosināšanu un Eiropas pilsoņu iniciatīvu" vienveidīgu un pareizu piemērošanu un kontrolēt šo likumu precīzu izpildi;
- informēt un izglītēt vēlētājus un Latvijas iedzīvotājus par vēlēšanu, tautas nobalsošanu un likumu ierosināšanu kārtību un norisi;
- reģistrēt parakstu vākšanai iniciatīvas grupu iesniegtos Satversmes grozījumu projektus, likumprojektus un Saeimas atsaukšanas ierosinājumus;
- apkopot un saskaitīt parakstu vākšanās saņemtos vēlētāju parakstus, pārbaudīt, vai parakstījušās personas ir vēlētāji;
- pieņemt lēmumus, izdot rīkojumus un instrukcijas vēlēšanu, tautas nobalsošanu un likumu ierosināšanu sagatavošanai un norisei;
- pārbaudīt par Eiropas pilsoņu iniciatīvām savākto Latvijas pilsoņu atbalsta paziņojumu skaitu, konstatēt un apliecināt derīgo paziņojumu skaitu;
- noteikt valsts piešķirto naudas līdzekļu sadalījumu valstspilsētu un novadu vēlēšanu komisijām, vēlēšanu iecirkņu komisijām ārvalstīs Saeimas un Eiropas Parlamenta vēlēšanu, tautas nobalsošanas vai parakstu vākšanu rīkošanai;
- koordinēt un vadīt pašvaldību vēlēšanu komisiju darbu, pārraudzīt vēlēšanu iecirkņu komisiju darbu;

- izglītēt pašvaldību vēlēšanu komisiju un vēlēšanu iecirkņu komisiju locekļus;
- sagatavot un iesniegt priekšlikumus vēlēšanu, tautas nobalsošanu un likumu ierosināšanu normatīvo aktu pilnveidošanai;
- apkopot un publicēt vēlēšanu un tautas nobalsošanu iznākumus;
- izskatīt saņemtās sūdzības par vēlēšanu, tautas nobalsošanu, likuma ierosināšanu sagatavošanu un norisi;
- izskatīt un atcelt nelikumīgus citu vēlēšanu komisiju lēmumus.

1.6. Darbības stratēģijas prioritātes un to mērķi pārskata gadā

Centrālās vēlēšanu komisijas darbības galvenās prioritātes ir likumā “Par Centrālo vēlēšanu komisiju” noteiktais - nodrošināt Saeimas vēlēšanu likuma, Eiropas Parlamenta vēlēšanu likuma, Pašvaldības domes vēlēšanu likuma un likuma “Par tautas nobalsošanu, likumu ierosināšanu un Eiropas pilsoņu iniciatīvu” izpildi, kā arī šo likumu vienveidīgu un pareizu piemērošanu un kontrolēt šo likumu precīzu izpildi.

Pārskata gadā, amatā stājoties Saeimas apstiprinātajai priekšsēdētājai un komisijas locekļiem, iestāde sastapās ar būtiskiem izaicinājumiem likumā noteikto uzdevumu īstenošanai. Līdzšinējās jau vairāk kā desmit gadus vēlēšanās izmantotās informācijas tehnoloģiju sistēmas nebija pieejamas pret to izstrādātāju vērsto kriminālprocesu dēļ, iestādes kapacitāte neļāva ne izmantot pieejamās ne izstrādāt jaunas. Paralēli tam sabiedrībā uzvirzījās diskusijas par iestādes institucionālo statusu, kas liedza pilnvērtīgi pievērsties vēlēšanu organizēšanai. Bija veicams liels darbs iestādes iekšējo procesu sakārtošanā.

Stājoties amatā, Centrālās vēlēšanu komisijas vadības komanda izvirzīja trīs pamatuzdevumus:

- 1) Nostiprināt Centrālās vēlēšanu komisijas kā neatkarīgas iestādes statusu.
- 2) Rast risinājumu vēlēšanu informācijas tehnoloģiju turpmākai izmantošanai un attīstībai, vienlaikus rūpējoties par iespēju izmantot elektronisko tiešsaistes vēlēšanu reģistru 2024.gada Eiropas Parlamenta vēlēšanās.
- 3) Pārskatīt un sakārtot iestādes iekšējos procesus, analizējot līdzšinējo darbību, sekretariāta struktūru, padarot to par mūsdienīgu valsts pārvaldes iestādi.

Pārskata gadam noslēdzoties, var teikt, ka visi izvirzītie mērķi ir tikuši sasniegti.

Būtiska ietekme uz Centrālās vēlēšanu komisijas turpmāko darbību un informācijas tehnoloģiju izmantošanu vēlēšanu nodrošināšanai ir 2023.gada 13.jūnijā Ministru kabinetā pieņemtajam Informatīvajam ziņojumam "Par 2024. gada Eiropas Parlamenta vēlēšanu nodrošināšanu un par turpmāko atbalstu vēlēšanu organizēšanā" (23-TA-1382 (IP)), un no tā izrietošajam 30.01.2024. Ministru kabineta sēdē pieņemtajam Informatīvajam ziņojumam “Par vēlēšanu procesu nodrošināšanai nepieciešamo informācijas un komunikācijas tehnoloģiju, resursu apjomu un ilgtermiņa vīziju” (23-TA-3158).

1.7. Pašvaldību vēlēšanu komisijas

Atbilstoši Latvijas administratīvi teritoriālajam iedalījumam, Latvijā ir 43 pašvaldības. Tā kā katrā pašvaldībā ir vēlēšanu komisija, Latvijā ir 43 pašvaldību vēlēšanu komisijas, tai skaitā 7 valstspilsētu un 36 novadu vēlēšanu komisijas.

Pašvaldību vēlēšanu komisijas ir vēlētas un pastāvīgas pašvaldību institūcijas, ko reizi četros gados, pēc pašvaldību vēlēšanām, ievēlē attiecīgā valstspilsētas dome vai novada dome. Pašvaldības vēlēšanu komisijā var būt no 7 līdz 15 vēlēšanu komisijas locekļiem. Pašvaldības vēlēšanu komisijas priekšsēdētāju ievēlē dome, bet komisijas sekretāru – no sava vidus pašvaldības vēlēšanu komisijas locekļi.

Pirms katrām vēlēšanām vai tautas nobalsošanas pašvaldību vēlēšanu komisiju kompetencē ietilpst izveidot vēlēšanu iecirkņu komisijas, katru piecu līdz septiņu locekļu sastāvā. Saeimas vēlēšanās, Eiropas Parlamenta vēlēšanās un tautas nobalsošanās Centrālā vēlēšanu komisija, sadarbojoties ar Ārlietu ministriju, izveido vēlēšanu iecirkņu komisijas arī ārvalstīs. Pārstāvju skaits vēlēšanu iecirkņu komisijās ārvalstīs var būt no trīs līdz septiņiem locekļiem.

Saeimas un Eiropas Parlamenta vēlēšanās vēlēšanu komisiju izdevumi tiek segti no valsts budžeta līdzekļiem, savukārt pašvaldību vēlēšanās – no attiecīgās pašvaldības budžeta līdzekļiem.

Pašvaldību vēlēšanu komisiju, kā arī vēlēšanu iecirkņu komisiju izveidošana un darbība noteikta Pašvaldības vēlēšanu komisiju un vēlēšanu iecirkņu komisiju likumā. Tāpat vēlēšanu komisiju pienākumi iekļauti arī Saeimas vēlēšanu likumā, Pašvaldības domes vēlēšanu likumā, Eiropas Parlamenta vēlēšanu likumā, likumā “Par tautas nobalsošanu, likumu ierosināšanu un Eiropas pilsoņu iniciatīvu”, kā arī Centrālās vēlēšanu komisijas izdotajās instrukcijās.

2023.gadā tika veiktas iepriekš nebijušas klātienes vizītes visās Latvijas pašvaldībās ar mērķi veidot efektīvu un uzticībā balstītu sadarbību starp Centrālo vēlēšanu komisiju un tās stratēģiski svarīgākajiem sadarbības partneriem – pašvaldībām un to ievēlētajām vēlēšanu komisijām.

Plānojot vizītes, tika apkopota būtiska informācija attiecībā uz katru pašvaldības situāciju un iepriekšējo Saeimas vēlēšanu pieredzi. Iepazīstoties ar pašvaldību vadību un vēlēšanu komisijām izdevās nodibināt ciešākus kontaktus kā arī pārrunāt būtiskākos ar vēlēšanu procesiem saistītos jautājumus, kā gatavošanos 2024.gada Eiropas Parlamenta vēlēšanām, iepriekšējo pieredzi, esošās un iespējamās problēmas, kā arī iespējamās risinājumus.

CVK vadības tikšanās un viedokļu apmaiņa ar vēlēšanu komisijām un pašvaldību vadītājiem sniedza vērtīgu ieskatu pašvaldību reālajā situācijā un vajadzībās, kas ļāva labāk izprast un risināt esošās problēmas vēlēšanu organizēšanas procesā. Šo tikšanos laikā tika izcelti vairāki būtiski jautājumi, kam nepieciešams pievērst uzmanību un meklēt risinājumus.

Tikšanās rezultātā CVK ieguva padziļinātu izpratni par pašvaldību vajadzībām un izaicinājumiem, kas savukārt palīdzēja labāk sagatavoties 2024.gada Eiropas Parlamenta vēlēšanām. Pateicoties šīm vizītēm, tika nodibināta ciešāka un uzticībā balstīta sadarbība starp CVK un pašvaldībām, kas ir būtiska efektīva vēlēšanu procesa nodrošināšanai nākotnē.

2. FINANŠU RESURSI

2.1. Valsts budžeta finansējums un tā izlietojums 2023.gadā

Centrālā vēlēšanu komisijas 2023.gadu ir aizvadījusi, rūpējoties par valsts budžeta līdzekļu efektīvu izmantošanu. Ļoti rūpīgi ir izsvērtas nepieciešamās preču un pakalpojumu iegādes, un atlīdzības apmērs.

Preču un pakalpojumu iegādes procesa uzlabošanai iestādē ir atjaunoti tirgus izpētes organizēšanas kārtības noteikumi. Pārskata gadā nav veikti iepirkumi publisko iepirkumu likumā noteiktajā kārtībā, jo nav bijusi tāda nepieciešamība.

Saņemot valsts budžeta papildu finansējumu pamatdarbības nodrošināšanai atlīdzībai, rūpīgi ir izvērtēti un, atbilstoši spēkā esošajam tiesiskajam regulējumam pārkvalificēti amati, nosakot atlīdzības apmēru likumā noteiktā apmēra ietvaros.

2023. gadā Centrālās vēlēšanu komisijas izdevumi bija trīs budžeta programmās: 01.00.00 “Vispārējā vadība”, 02.00.00 “Saeimas vēlēšanas” un 99.00.00 “Līdzekļu neparedzētiem gadījumiem izlietojums”.

1.tabula

Centrālās vēlēšanu komisijas 2023. gada budžeta izpildes skaidrojums par izdevumu ekonomiskās klasifikācijas grupām sadalījumā pa budžeta programmām.

Klasifikācijas kods	Posteņa nosaukums	Likums/ plāns ar izmaiņām	Budžeta izpilde		Izmaiņas pret iepriekšējo pārskata periodu	% pret iepriekšējo pārskata periodu	Izmaiņas pret likumu/ plānu gadam ar izmaiņām
			Pārskata periodā	Iepriekšējā pārskata periodā			
A	B	1	2	3	4	5	6
35 35. Centrālā vēlēšanu komisija							
I.	IEŅĒMUMI	801 295	767 557	8 329 853	-7 562 296	-90.79%	-33 738
7.0	Dotācija no vispārējiem ieņēmumiem	801 295	767 557	8 329 853	-7 562 296	-90.79%	-33 738
II.	IZDEVUMI	801 295	767 557	8 329 853	-7 562 296	-90.79%	-33 738
1.0.	Uzturēšanas izdevumi	780 602	747 272	7 162 082	-6 414 810	-89.57%	-33 330
1.1.	Kārtējie izdevumi	778 796	745 466	2 676 254	-1 930 788	-72.15%	-33 330
1000	Atlīdzība	645 165	626 124	725 339	-99 215	-13.68%	-19 041
2000	Preces un pakalpojumi	133 631	119 342	1 950 915	-1 831 573	-93.88%	-14 289
7000	Transferti, uzturēšanas izdevumu transferti, pašu resursu maksājumi, starptautiskā sadarbība	1 806	1 806	4 485 828	-4 484 022	-99.96%	0

2.0.	Kapitālie izdevumi	20 693	20 285	1 167 771	-1 147 486	-98.26%	-408
Tai skaitā pa programmām:							
01.00.00 - Vispārējā vadība							
I.	IEŅĒMUMI	784 860	758 624	1 737 402	-978 778	-56.34%	-26 236
7.0	Dotācija no vispārējiem ieņēmumiem	784 860	758 624	1 737 402	-978 778	-56.34%	-26 236
II.	IZDEVUMI	784 860	758 624	1 737 402	-978 778	-56.34%	-26 236
1.0.	Uzturēšanas izdevumi	764 167	738 339	569 631	168 708	29.62%	-25 828
1.1.	Kārtējie izdevumi	764 167	738 339	569 631	168 708	29.62%	-25 828
1000	Atlīdzība	636 225	624 686	466 248	158 438	33.98%	-11 539
2000	Preces un pakalpojumi	127 942	113 653	103 383	10 270	9.93%	-14 289
2.0.	Kapitālie izdevumi	20 693	20 285	1 167 771	-1 147 486	-98.26%	-408
02.00.00 - Saeimas vēlēšanas							
I.	IEŅĒMUMI	10 746	3 244	5 447 451	-5 444 207	-99.94%	-7 502
7.0	Dotācija no vispārējiem ieņēmumiem	10 746	3 244	5 447 451	-5 444 207	-99.94%	-7 502
II.	IZDEVUMI	10 746	3 244	5 447 451	-5 444 207	-99.94%	-7 502
1.0.	Uzturēšanas izdevumi	10 746	3 244	5 447 451	-5 444 207	-99.94%	-7 502
1.1.	Kārtējie izdevumi	8 940	1 438	1 371 191	-1 369 753	-99.90%	-7 502
1000	Atlīdzība	8 940	1 438	232 162	-230 724	-99.38%	-7 502
2000	Preces un pakalpojumi			1 139 029	-1 139 029	-100.00%	0
7000	Transferti, uzturēšanas izdevumu transferti, pašu resursu maksājumi, starptautiskā sadarbība	1 806	1 806	4 076 260	-4 074 454	-99.96%	0
99.00.00 - Līdzekļu neparedzētiem gadījumiem izlietojums							
I.	IEŅĒMUMI	5 689	5 689	1 145 000	-1 139 311	-99.50%	0
7.0	Dotācija no vispārējiem ieņēmumiem	5 689	5 689	1 145 000	-1 139 311	-99.50%	0
II.	IZDEVUMI	5 689	5 689	1 145 000	-1 139 311	-99.50%	0
1.0.	Uzturēšanas izdevumi	5 689	5 689	1 145 000	-1 139 311	-99.50%	0
1.1.	Kārtējie izdevumi	5 689	5 689	735 432	-729 743	-99.23%	0
1000	Atlīdzība			26 929	-26 929	-100.00%	0
2000	Preces un pakalpojumi	5 689	5 689	708 503	-702 814	-99.20%	0

7000	Transferti, uzturēšanas izdevumu transferti, pašu resursu maksājumi, starptautiskā sadarbība			409 568	-409 568	-100.00%	0
------	--	--	--	---------	----------	----------	---

CVK valsts pamatbudžeta izdevumi 2023. gada 12 mēnešos bija 767 557 *euro*, kas salīdzinot ar 2022. gadu ir samazinājušies par 7 562 296 *euro* jeb 90,79%.

Izdevumu pamatfunkciju īstenošanai samazinājums saistīts ar to, ka pārskata gads nebija vēlēšanu gads, nenotika Saeimas vēlēšanas. Pārskata gadā izdevumi kapitālieguldījumiem bija mazāki, jo netika apmaksāts Vēlēšanu vadības sistēmas Saeimas vēlēšanu modulis.

Programma 01.00.00 “Vispārējā vadība” ieņēmumi un izdevumi kopā, salīdzinot ar 2022. gadu, samazinājušies par 978 778 *euro* 56,34%.

Izdevumi atlīdzībai salīdzinājumā ar iepriekšējo pārskata periodu palielinājušies par 158 438 *euro* jeb 33,98% sakarā ar papildus līdzekļu piešķirumu pamatbudžetā iestādes kapacitātes stiprināšanai. Izdevumi atlīdzībai palielinājušies sakarā ar darba tiesisko attiecību izbeigšanu un no tā izrietošajiem maksājumiem, t.sk. par darbu iestādē ilgāk kā 20 gadus.

Izdevumi precēm un pakalpojumiem, salīdzinot ar iepriekšējo pārskata periodu, palielinājās par 10 270 *euro* jeb 9,93% sakarā ar to, ka tika veikta iestādes fiziskā vides uzlabošanas pasākumi, darbiniekiem nodrošinot mūsdienīgus darba apstākļus.

Kapitālie izdevumi, salīdzinot ar iepriekšējo pārskata periodu, samazinājās par 1 147 486 *euro* jeb 98,26% sakarā ar to ka netika veikta vēlēšanu vadības sistēmas iegāde vai to uzturēšana.

Programmai 02.00.00 “Saeimas vēlēšanas” 2023. gadā dotācija no valsts pamatbudžeta un izdevumi samazinājās par 5 444 207 *euro*.

Izdevumi atlīdzībai salīdzinājumā ar iepriekšējo pārskata periodu samazinājušies par 230 724 par *euro* jeb 99,38% sakarā ar to, ka pārskata gadā nenotika Saeimas vēlēšanas.

Izdevumi precēm un pakalpojumiem, salīdzinot ar iepriekšējo pārskata periodu, samazinājušies par 1 139 029 *euro* jeb 100,00%, sakarā ar to, ka pārskata gadā nenotika Saeimas vēlēšanas.

Salīdzinot ar iepriekšējo pārskata gadu samazinājušies **transferti pašvaldībām** Saeimas vēlēšanu nodrošināšanai 4 074 454 *euro* jeb 99.96% sakarā ar to, ka pārskata gadā nenotika Saeimas vēlēšanas.

Programmai 99.00.00 “Līdzekļu neparedzētiem gadījumiem izlietojums” dotācija no valsts pamatbudžeta un izdevumi samazinājušies par 1 139 311 *euro* jeb 99.50%.

Izdevumi atlīdzībai salīdzinājumā ar iepriekšējo pārskata periodu samazinājušies par 26 929 par *euro* jeb 100% sakarā ar to, ka pārskata gadā nenotika Saeimas vēlēšanas.

Izdevumi precēm un pakalpojumiem, salīdzinot ar iepriekšējo pārskata periodu, samazinājušies par 702 814 *euro* jeb 99.20%, jo nenotika Saeimas vēlēšanas.

Pārskata periodā tika uzsākta parakstu vākšana par Valsts prezidenta apturētajiem likumiem. Ievērojot to, ka parakstu vākšana notika līdz 2024. gada 5.janvārim, bet atbilstoši noslēgtajiem līgumiem ar pašvaldībām, izdevumi pašvaldībām tika veikti pēc parakstu vākšanas noslēgšanās un darījumu apliecinājošu dokumentu iesniegšanas Centrālajai vēlēšanu komisijai, izdevumi pārskata gadā bija tikai par poligrāfijas pakalpojumiem.

Salīdzinot ar iepriekšējo pārskata gadu **samazinājušies transferti 409 568 euro** jeb 100% sakarā ar to, ka parakstu vākšanas nodrošināšanai pārskata gadā transferti netika veikti.

2.2. Rezultātu izpildes analīze un valsts budžeta līdzekļu izlietojuma efektivitātes izvērtējums

2.tabula

Politikas un resursu vadības kartes numurs un nosaukums	Prioritārā pasākuma numurs un nosaukums	Programmas (apakšprogrammas) numurs un nosaukums	Darbības rezultāts	Rādītāja veids	Rādītāja nosaukums	Mērv	Gads	Plānotā vērtība	Izpilde/novērtējums	Izpildes/ novērtējuma novirze no plānotās vērtības, %	Iemesli/faktori, kas ir noteikuši izpildi/neizpildi
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	$13 = 10 : 9 \times 100 - 100$	14
Saeimas, Eiropas Parlamenta, pašvaldību vēlēšanu, tautas nobalsošanu un likumu ierosināšanu sagatavošana				RDRR	Organizētās vēlēšanas	gab	×	0	0	0	
Saeimas, Eiropas Parlamenta, pašvaldību vēlēšanu, tautas nobalsošanu un likumu ierosināšanu sagatavošana				RDRR	Parakstu vākšanas sistēmas nodrošinātie pieslēgumi	skaits	×	1070	1070	0,0	

Saeimas, Eiropas Parlamenta, pašvaldību vēlēšanu, tautas nobalsošanu un likumu ierosināšanu sagatavošana				RDRR	Darbam vēlēšanu komisijās atbilstoši sagatavoti vēlēšanu komisiju locekļi	skaits		86	86	0,0	
Saeimas, Eiropas Parlamenta, pašvaldību vēlēšanu, tautas nobalsošanu un likumu ierosināšanu sagatavošana				RDRR	Sagatavotas publikācijas un reklāmas materiāli mājaslapai, presei un sociālajiem tīkliem	skaits		420	420	0,0	
Saeimas, Eiropas Parlamenta, pašvaldību vēlēšanu, tautas nobalsošanu un likumu ierosināšanu sagatavošana		01.00.00 Vispārējā vadība	Lietojumprogrammas vēlēšanu administrēšanai uzturēšana	PPIzd	Izdevumi	summa euro	2023	126 167	15 432	-87,8	Korupcijas novēršanas un apkarošanas biroja uzsāktā kriminālprocesa pret lietojumprogrammu izstrādātāju uzsākšanas dēļ pieņemts lēmums par atteikšanos no turpmākas elektroniskās vēlēšanu administrēšanas lietojumprogrammas iegādi, līdz ar to programmatūras uzturēšanas izdevumi nav nepieciešami

Saeimas, Eiropas Parlamenta, pašvaldību vēlēšanu, tautas nobalsošanu un likumu ierosināšanu sagatavošana	Parakstu vākšana tautas nobalsošanas uzsākšanai par Valsts prezidenta apturēto likumu	99.00.00 Līdzekļu neparedzētiem gadījumiem izlietojums	Parakstu vākšanas sagatavošana, īstenošana	PPIzd	Parakstu vākšanas tautas nobalsošanas uzsākšanai par Valsts prezidenta apturēto likumu sagatavošana Latvijā un Latvijas republikas pārstāvniecībās ārvalstīs	summa euro	2023	1 063 057	5 689	-99,5	Lielāko daļu plānoto izevumu sastāda atlīdzība parakstu vācējiem. Ievērojot to, ka parakstu vākšana norit laikā no 07.12.2023. - 05.01.2024., atlīdzības faktiskā izmaksa paredzēta 2024.gadā, atbilstoši faktiski izpildītajām stundām
Saeimas, Eiropas Parlamenta, pašvaldību vēlēšanu, tautas nobalsošanu un likumu ierosināšanu sagatavošana	3. Vēlēšanu vadības sistēmas Eiropas Parlamenta vēlēšanu moduļa iegāde	01.00.00 Vispārējā vadība	Lietojumprogrammas Saeimas vēlēšanu administrēšanai iegāde	PPDRR	Izstrādāts vēlēšanu gaitas žurnālu centralizācijas prototips(skaitis)	skaitis	2023	1	0	-100,0	Korupcijas novēršanas un apkarošanas biroja uzsāktā kriminālprocesa pret lietojumprogrammu izstrādātāju uzsākšanas dēļ pieņemts lēmums par atteikšanos no turpmākas elektroniskās vēlēšanu administrēšanas lietojumprogrammas iegādi, 2023.gadā tai paredzētos līdzekļus apropriējot Ministru kabineta noteiktajā apmērā un kārtībā.
Saeimas, Eiropas Parlamenta, pašvaldību vēlēšanu, tautas nobalsošanu un likumu ierosināšanu sagatavošana	3. Vēlēšanu vadības sistēmas Tautas nobalsošanas moduļa iegāde	01.00.00 Vispārējā vadība	Lietojumprogrammas Saeimas vēlēšanu administrēšanai iegāde	PPDRR	Ieviesta kandidātu sarakstu elektroniskas parakstišanas un iesniegšanas iespēja ar VVS rīkiem (skaitis)	skaitis	2023	1	0	-100,0	Korupcijas novēršanas un apkarošanas biroja uzsāktā kriminālprocesa pret lietojumprogrammu izstrādātāju uzsākšanas dēļ pieņemts lēmums par atteikšanos no turpmākas elektroniskās vēlēšanu administrēšanas lietojumprogrammas iegādi, 2023.gadā tai paredzētos līdzekļus apropriējot Ministru

											kabineta noteiktajā apmērā un kārtībā.
Sacimas, Eiropas Parlamenta, pašvaldību vēlēšanu, tautas nobalsošanu un likumu ierosināšanu sagatavošana	2. Atbalsta funkciju reorganizācija	01.00.00 Vispārējā vadība	Atbildības palielināšana biroja darbiniekiem	PPIzd	Izdevumi	summa <i>euro</i>	2023	135 298	123 759	-8,5	Ilgstošas prombūtnes vairākiem darbiniekiem.

* Rādītāju veidu atšifrējums: POLRR - politikas rezultatīvais rādītājs; RDRR – raksturojošākais; KV - kvalitātes rādītājs; PPDRR - prioritāro pasākumu darbības rezultatīvais rādītājs; PPA - prioritāro pasākumu amata vietas; PPIzd - prioritāro pasākumu izdevumi; PPIe - prioritāro pasākumu ieņēmumi; DRR - programmu (apakšprogrammu) rezultatīvais rādītājs

2.3. Prioritārie pasākumi un to izpildes analīze

3.tabula

Prioritāro pasākumu izpildes analīze 2023. gadā

Nr. p.k.	Nosaukums	Mērķis	Mērķa sasniegšana vai virzība uz mērķi	Īstenošanas periods	Budžeta paskaidrojumu gads	Programma (-as) (apakšprogramma(-as))
1	2	3	4	5	6	7
1.	Elektroniskā vēlēšanu administrēšanas lietojumprogramma	Iegādāties Centrālās vēlēšanu komisijas īpašumā lietojumprogrammu vēlēšanu administrēšanai, lai novērstu risku, ka vēlēšanu process ilgstoši ir atkarīgs no viena komersanta sniegtajiem e-pakalpojumiem.	Korupcijas novēršanas un apkarošanas biroja uzsāktā kriminālprocesa pret lietojumprogrammu izstrādātāju uzsākšanas dēļ pieņemts lēmums par atteikšanos no turpmākas elektroniskās vēlēšanu administrēšanas lietojumprogrammas iegādi, 2023.gadā tai paredzētos līdzekļus apropriējot Ministru kabineta noteiktajā apmērā un kārtībā.	2020.-2023.	2020	01.00.00 Vispārējā vadība
2	Centrālās vēlēšanu komisijas nodarbināto mēnešalgu palielinājums	Stiprināt Centrālās vēlēšanu komisijas kapacitāti, nodrošinot atbilstošu atlīdzību iestādes darbiniekiem, vienlaikus pārskatot amatu funkcijas.	Īstenota sekretariāta darbinieku amatu kompetenču pārskatīšana, piesaistīti jauni augsti kvalificēti darbinieki.	2023.	2023.	01.00.00 Vispārējā vadība

2.4. Veiktie pētījumi

Centrālā vēlēšanu komisija pārskata gadā pētījumus nav veikusi, bet plāno to darīt vēlēšanu gadā, lai izzinātu potenciālo vēlētāju aktivitāti gaidāmajās 2024.gada Eiropas Parlamenta vēlēšanās un to motivāciju doties pie vēlēšanu urnām vai pretēji – kavējošos faktorus.

2.5. Iestādes vadības un darbības uzlabošanas sistēmas

Iestādes darbības uzlabošanas nolūkā pārskata gadā pārskatīti virkne iestādes darbību regulējošie iekšējie normatīvie akti:

- Centrālās vēlēšanu komisijas reglaments.
- Centrālās vēlēšanu komisijas ētikas kodekss.
- Iekšējās kontroles sistēmas politika un pretkorupcijas plāns.
- Centrālās vēlēšanu komisijas darba kārtības noteikumi.
- Ierobežotas pieejamības informācijas saraksts.
- Kārtība, kādā Centrālajā vēlēšanu komisijā tiek veikta trauksmes cēlēja ziņojuma izskatīšana un nodrošināta iekšējā trauksmes celšanas sistēma.
- Centrālās vēlēšanu komisijas komunikācijas vadlīnijas.

- Nolikums par Centrālās vēlēšanu komisijas locekļu darba organizācijas un atlīdzības jautājumiem.
- u.c.

Iestādes darba uzlabošanas un efektivitātes celšanas nolūkā pārskatītas līdzšinējo amatu apraksti un kompetences, nonākot pie secinājuma par nepieciešamām pārmaiņām (Skat. 5.nodaļu Personāls).

Latvijas Republikas Valsts kontroles 2023. gada revīzijas ziņojumā “Par Centrālās vēlēšanu komisijas 2022. pārskatu” Latvijas Republikas Valsts kontrole iesniedza četrus ieteikumus Centrālās vēlēšanu komisijas IKT pārvaldības pilnveidei:

- 1) CVK sagatavot detalizētu darbu un laika grafiku vēlēšanu moduļu izstrādei un ieviešanai, kā arī izvērtēt tam nepieciešamos CVK resursus (t.sk., IT resursus) un piesaistīt nepieciešamo finansējumu.
- 2) CVK piesaistīt un veikt vēlēšanu IS ārējo drošības auditu, kā arī izstrādāt un aktualizēt nepieciešamos iekšējos tiesību aktus pirms IS un tās atsevišķo funkcionālo bloku lietošanas uzsākšanas.
- 3) CVK sadarbībā ar VARAM un drošības iestādēm aktualizēt Ministru kabinetā un Saeimā jautājumu par VVS attīstību, diskusiju rezultātā izstrādājot koncepciju par vēlēšanu vadības sistēmas attīstību un darbības tehnisko atbalstu.
- 4) CVK pilnveidot VVS izstrādes plānošanas un izpildes uzraudzību, nepieciešamo izmaiņu un saņemto nodevumu kvalitātes pārbaudes dokumentēšanu. 2023. gadā Valsts kontroles iesniegtie ieteikumi ir tikuši iesniegti jau iepriekš 2020. gadā (Ieteikumi Nr. 1 un Nr. 2) un 2021. gadā (Ieteikumi Nr. 3 un Nr. 4). Kopš darbu uzsākusi jaunā CVK vadība, visi iepriekš iesniegtie ieteikumi un dotie uzdevumi ir izpildīti. /// Centrālā vēlēšanu komisija 2023. gadā izpildīja visus Valsts kontroles iesniegtos ieteikumus un uzdevumus.

Pārskata gadā Centrālā vēlēšanu komisija izpildīja visus līdz šim neieviestos un vairākkārtīgi atliktos un Valsts kontroles ieteikumus. Būtībā arī 2023.gada revīzija par 2022.gadu ietvertie ieteikumi pārskata gadā ir izpildīti.

Papildus minētajam, Valsts kontrole ir vērsusi³ papildus uzmanību tam, ka CVK 2023. gada vadības ziņojumā norādītajam, ka pastāv nozīmīgi turpmākie notikumi, kas 2024. gadā būtiski var ietekmēt CVK nemateriālo ieguldījumu posteņa un bilances vērtību, jo pārskata gadā ir pieņemti konceptuāli lēmumi par izmaiņām vēlēšanu vadības informācijas sistēmu turpmākā izmantošanā – vēlēšanām nepieciešamo informācijas sistēmu attīstītājs turpmāk būs Valsts reģionālās attīstības aģentūra.

³ Valsts kontrole. Finanšu revīzijas 2023: pirmo reizi visi Valsts kontroles atzinumi bez iebildēm. Pieejams: <https://www.lrvk.gov.lv/lv/aktualitates/finansu-revizijas-2023-pirmo-reizi-visi-valsts-kontroles-atzinumi-bez-iebildem>

3. IESTĀDES DARBĪBAS REZULTĀTI

3.1. Parakstu vākšanas par likumprojektu ierosināšanu

Likuma Par tautas nobalsošanu, likumu ierosināšanu un Eiropas pilsoņu iniciatīvu 22.panta pirmā daļa noteic, ka ne mazāk kā vienai desmitajai daļai vēlētāju ir tiesības, norādot savu vārdu, uzvārdu, personas kodu un parakstīšanās datumu, iesniegt Centrālajai vēlēšanu komisijai pilnīgi izstrādātu likumprojektu vai Satversmes grozījumu projektu.

Parakstu vākšanas, kuras noslēgušās 2023.gadā:

1. 24.01.2022. ar Centrālās vēlēšanu komisijas lēmumu Nr. 2 reģistrētās Iniciatīvas grupa “Biedrība “Brīvību tautai” ar iniciatīvas Nr. 20220124-002 parakstu vākšana, kas uzsākta 25.01.2022., noslēgusies 24.01.2023

Iniciatīvas iesniegtais likumprojekts paredzēja grozījumus Satversmes 14., 65., 72., 77., 78., un 79.pantā.

Parakstu vākšana noslēgusies bez rezultāta, jo savākti 5283 no nepieciešamajiem 154 868 parakstiem.

2. 02.08.2022. ar Centrālās vēlēšanu komisijas lēmumu Nr. 53 reģistrētās Iniciatīvas grupa “Latvijas vīru biedrība” ar iniciatīvas Nr. 20220802-053 parakstu vākšana, kas uzsākta 03.08.2022., noslēgusies 02.08.2023.

Iniciatīvas iesniegtais likumprojekts paredzēja grozījumus Satversmes 110.pantā.

Parakstu vākšana noslēgusies bez rezultāta, jo savākti 2943 no nepieciešamajiem 154 868 parakstiem.

2023.gadā uzsāktās parakstu vākšanas par likumprojektu ierosināšanu:

3. 03.08.2023. ar Centrālās vēlēšanu komisijas lēmumu Nr. 5 reģistrēta iniciatīvas grupa “Sociāldemokrātiskā partija “Saskaņa”” ar iniciatīvas Nr. 20230803-005 ar kuru paredzēts izdarīt grozījumus Satversmes 35. un 36.pantā.

Parakstu vākšana uzsākta 03.08.2023.

4. 17.08.2023. ar Centrālās vēlēšanu komisijas lēmumu Nr. 6 reģistrēta iniciatīvas grupa “Latvijas vīru biedrība” ar iniciatīvas Nr. 20230817-006 par grozījumu, ar kuru paredzēts izdarīt grozījumus Satversmes 110.pantā.

Parakstu vākšana uzsākta 18.08.2023.

5. 19.10.2023. ar Centrālās vēlēšanu komisijas lēmumu Nr. 7 reģistrēta iniciatīvas grupa “Atvērtās pārvaldības partnerība Latvijā” ar iniciatīvas Nr. 20231019-007, par 2012. gada 8. novembra likuma “Grozījumi likumā “Par tautas nobalsošanu, likumu ierosināšanu un Eiropas pilsoņu iniciatīvu”” atcelšanu”.

Parakstu vākšana uzsākta 20.10.2023.

3.2. Parakstu vākšana tautas nobalsošanas ierosināšanai par apturēto likumu “Grozījumi Notariāta likumā”

2023.gada 13.novembrī, pamatojoties uz Latvijas Republikas Satversmes 72. pantu Valsts prezidents Edgars Rinkēvičs uz diviem mēnešiem apturēja Saeimā 9.novembrī

pieņemtos grozījumus Notariāta likumā, kas paredz ieviest partnerības institūtu. Lēmums tika pieņemts, ievērojot 34 Saeimas deputātu parakstītu vēstuli, kurā Valsts prezidents tika lūgts apturēt Saeimā pieņemtā likuma “Grozījumi Notariāta likumā” publicēšanu uz diviem mēnešiem.

Satversmes 72. pants noteic, ka Valsts Prezidentam ir tiesības apturēt likuma publicēšanu uz diviem mēnešiem. Viņam likuma publicēšana ir jāaptur, ja to pieprasa ne mazāk kā viena trešā daļa Saeimas locekļu. Šīs tiesības Valsts Prezidents vai viena trešā daļa Saeimas locekļu var izlietot desmit dienu laikā, skaitot no likuma pieņemšanas Saeimā. Šādā kārtā apturētais likums nododams tautas nobalsošanai, ja to pieprasa ne mazāk kā viena desmitā daļa vēlētāju. Ja augšminēto divu mēnešu laikā šāds pieprasījums neienāk, tad pēc šī laika notecēšanas likums ir publicējams

Likuma "Par tautas nobalsošanu, likumu ierosināšanu un Eiropas pilsoņu iniciatīvu" 6.panta pirmā daļa noteic, ka gadījumā, ja Valsts prezidents ir apturējis likuma publicēšanu, viņam ne vēlāk kā 11.dienā, skaitot no likuma pieņemšanas Saeimā, likumu izsludināšanas kārtībā jāpaziņo apturētā likuma teksts un lēmums par likuma publicēšanas apturēšanu.

Kārtība, kādā jānotiek parakstu vākšanai, noteikta likumā “Par tautas nobalsošanu, likumu ierosināšanu un Eiropas pilsoņu iniciatīvu”. To, vai apturēta likuma nodošanu tautas nobalsošanai atbalsta ne mazāk kā viena desmitā daļa vēlētāju, noskaidro 30 dienu parakstu vākšanā, kas sarīkojama šo divu mēnešu laikā, no dienas, kad likuma publicēšana apturēta. Minēto divu mēnešu laikā Centrālā vēlēšanu komisija veic organizatoriskus pasākumus un veic parakstu vākšanu.

13.novembrī iznāca "Latvijas Vēstneša" papildu laidieni ar Valsts prezidenta Edgara Rinkēviča paziņojumu par likuma "Grozījumi Notariāta likumā" publicēšanas apturēšanu, bet parakstu vākšana tika izsludināta laika periodā no 2023.gada 7.decembra līdz 2024.gada 5.janvārim.

Par apturētā likuma nodošanu tautas nobalsošanai iespēja parakstīties tika noteikta tikai klātienē — 265 parakstu vākšanas vietās Latvijā un 31 parakstu vākšanas vietā ārvalstīs.

Informācija par parakstu vākšanas vietām, to adresēm un darba laikiem bija pieejama Centrālās vēlēšanu komisijas tīmekļa vietnē www.cvk.lv kā arī zvanot uz uzziņu tālruni 67049999. Parakstu vākšanas laikā tālrunis strādāja katru dienu no plkst. 9.00 līdz 19.00.

Parakstīšanās vietas noteica valstspilsētu un novadu pašvaldību domes, un katrā pašvaldībā tās bija iekārtojamas ar tādu aprēķinu, lai uz 10 000 vēlētāju būtu vismaz viena parakstu vākšanas vieta. Iespēja parakstīties tika nodrošināta ne mazāk kā četras stundas dienā, arī sestdienās, svētdienās un svētku dienās.

Ārvalstīs parakstu vākšanas vietas bija iekārtotas Latvijas Republikas vēstniecībās, ģenerālkonsulātos un konsulātos. Iespēju piedalīties parakstu vākšanā tika nodrošināta arī karavīriem un zemessargiem starptautisko operāciju rajonos.

Vēlētājiem, kuri veselības stāvokļa dēļ nevarēja ierasties parakstu vākšanas vietā, bet vēlējās piedalīties parakstu vākšanā, tika nodrošināta iespēja pieteikties parakstu vākšanai savā atrašanās vietā, atbilstoši likumā noteiktajai kārtībai, proti - parakstu vākšana vēlētāju atrašanās vietās tika paredzēta pēdējā parakstu vākšanas dienā, 2024. gada 5.janvārī. Piedalīties parakstu vākšanā varēja arī vēlētāji ieslodzījuma vietās.

Par referenduma rīkošanu par apturētā likuma “Grozījumi Notariāta likumā” atcelšanu parakstījās kopumā 35 191 balsstiesīgais iedzīvotājs jeb 2,28% no visiem balsstiesīgajiem

iedzīvotājiem. Pamatojoties uz parakstu vākšanas rezultātiem, atbilstoši Latvijas Republikas Satversmes 72. pantam, likuma “Par tautas nobalsošanu, likumu ierosināšanu un Eiropas pilsoņu iniciatīvu” 1. panta 3. punktam un 10. panta pirmajai daļai Centrālā vēlēšanu komisija nolēma, ka apturētais likums “Grozījumi Notariāta likumā” tautas nobalsošanai nav nododams. Lai būtu jārīko referendums, kopumā būtu jāsavāc vismaz 154 241 paraksts.

Parakstu vākšanas kopējās izmaksas tika lēstas aptuveni 1 063 057 *Euro* apmērā tūkstošus eiro (visvairāk — parakstu vācēju algošanai).

Ar Ministru kabineta 2023.gada 6.decembra rīkojumu Nr. 858 “Par finanšu līdzekļu piešķiršanu no valsts budžeta programmas “Līdzekļi neparedzētiem gadījumiem”” Centrālajai vēlēšanu komisijai tika piešķirti 5689 *Euro* poligrāfijas izdevumu segšanai.

Ar Ministru kabineta 2024.gada 11.janvāra rīkojumu Nr. 25 “Par finanšu līdzekļu piešķiršanu no programmas “Līdzekļi neparedzētiem gadījumiem” no valsts budžeta programmas 02.00.00 “Līdzekļi neparedzētiem gadījumiem” Centrālajai vēlēšanu komisijai tika piešķirti pieprasītie līdzekļi parakstu vākšanas nodrošināšanai, vienlaikus nosakot, ka pieprasījums par minēto finansējumu iesniedzams Finanšu ministrijā atbilstoši faktiski nepieciešamo izdevumu apmēram.

Ievērojot parakstu vākšanas dārdzību, un Centrālās vēlēšanu komisijas iniciatīvu vienādot vēlēšanu un parakstu vākšanas procesus, padarot tos ērtākus un saprotamākus, komisija pieņēma konceptuālu lēmumu turpināt skatīt iepriekšējās Centrālās vēlēšanu komisijas sastāva sagatavotos grozījumus likumā “Par tautas nobalsošanu, likumu ierosināšanu un Eiropas pilsoņu iniciatīvu”, tos būtiski papildinot.

Grozījumu mērķis ir būtiski ietaupīt publiskos resursus, parakstu vākšanu par apturētiem likumiem veicot tādā pašā kārtībā kā parakstu vākšanas likumu ierosināšanai, kur parakstīties var internetā (latvija.lv portālā) vai pie noteiktiem pašvaldību darbiniekiem.

3.3. Parakstu vākšanas par Saeimas atsaukšanas ierosināšanu

Likuma Par tautas nobalsošanu, likumu ierosināšanu un Eiropas pilsoņu iniciatīvu 22.panta pirmā daļa noteic, ka ne mazāk kā vienai desmitajai daļai vēlētāju ir tiesības, norādot savu vārdu, uzvārdu, personas kodu un parakstīšanās datumu, iesniegt Centrālajai vēlēšanu komisijai ierosinājumu rīkot tautas nobalsošanu par Saeimas atsaukšanu. Ierosinājumu rīkot tautas nobalsošanu par Saeimas atsaukšanu var iesniegt 12 mēnešu laikā no dienas, kad iniciatīvas grupa reģistrēta Centrālajā vēlēšanu komisijā, ja vien nav iestājies Satversmes 14.pantā noteiktais termiņš, kad tiesības ierosināt tautas nobalsošanu par Saeimas atsaukšanu nevar izmantot.

Centrālā vēlēšanu komisija 09.11.2023. sēdē, izskatot vairāku partiju un partiju apvienību iesniegumus, reģistrēja iniciatīvas grupas: LATVIJA PIRMAJĀ VIETĀ, "Tautas varas spēks", "SUVERĒNĀ VARA", PAMATS-LV, TAUTAS KALPI LATVIJAI, APVIENĪBA JAUNLATVIEŠI, "Stabilitātei!", Jaunā Saskaņa, Nacionālā Savienība TAISNĪGUMS, iniciatīvas Nr. 20232209-010.

Parakstu vākšana tika uzsākta 10.11.2023., un var ilgt vienu gadu. Lai parakstu vākšanu varētu uzskatīt par sekmīgu un rīkotu tautas nobalsošanu par 14. Saeimas atlaišanu, par iniciatīvu jāparakstās vismaz 10% no balsstiesīgajiem iedzīvotājiem jeb 154 241 Latvijas pilsonim, kas sasniedzis 18 gadu vecumu.

Parakstīties par iniciatīvu balsstiesīgie Latvijas iedzīvotāji var portālā “Latvija.lv”, klātienē dzīvesvietas deklarēšanas vietās pašvaldībās, bāriņtiesās, kas veic notariālas darbības, novados pie pagasta vai pilsētas pārvaldes vadītāja, kā arī Latvijas vēstniecībās ārvalstīs, kur veic notariālas darbības.

3.4. Likumdošanas iniciatīvas

Likums neparedz CVK likumdošanas iniciatīvas, tāpēc ir izveidojusies cieša sadarbība ar Saeimas Valsts pārvaldes un pašvaldības komisiju, kura virza nepieciešamos tiesību aktu grozījumus saistībā ar vēlēšanām.

Pārskata gadā CVK ir sagatavojusi un Saeimas komisijā aizstāvējusi priekšlikumus grozījumiem vairākos likumprojektos, tostarp:

- 1) Grozījumus **Eiropas Parlamenta vēlēšanu likumā** (pieņemti 25.05.2023.) paredz:
 - Noteikt agrāku kandidātu sarakstu iesniegšanas termiņu;
 - Noteikt partiju īso programmu apjomu līdz 10 000 zīmēm;
 - Grozīt iecirkņu darba laiku iepriekšējās balsošanas un vēlēšanu dienās;
 - Noteikt, ka vēlēšanās tiek izmantots Elektroniskais tiešsaistes vēlētāju reģistrs;
 - Uzlabot kārtību balsošanai pa pastu, kas paredz izmantot Valsts pārvaldes pakalpojumu portālu, balsojumu apkopojot vienā iecirknī Rīgā;
 - Tehniskus precizējumus.
- 2) Grozījumus **Vietējo pašvaldību referendumu likumā** (Pieņemti 14.12.2023.) paredz:
 - Nodrošināt vietējo pašvaldību referendumu norisi, ņemot vērā tehnoloģiju un organizatoriskās iespējas;
 - Regulējumu, kas tiks izmantots situācijās, kad informācijas sistēmas nevarēs vai drošības apsvērumu dēļ nedrīkstēs lietot vai sistēmas nedarbosies;
 - Strukturētas informācijas apmaiņu starp pašvaldību, iniciatīvas iesniedzējiem un e-pakalpojuma turētāju;
 - Sasaistīt to ar Vēlētāju reģistra likuma tvērumu, nosakot, ka Vēlētāju reģistrā tiks apstrādāti balsotāju dati, sākot ar 2025.gada 1.augustu.
 - Noteikt likuma spēkā stāšanās termiņu 2024.gada 1.septembrī.
- 3) Grozījumus Ministru kabineta 2022. gada 1. marta noteikumos **Nr. 144 "Noteikumi par valstspilsētu un novadu pašvaldību vēlēšanu komisiju un vēlēšanu iecirkņu komisiju locekļu atlīdzību un ēdināšanas izdevumu kompensāciju"** (pieņemti 17.10.2023.) paredz palielināt valstspilsētu un novadu pašvaldību vēlēšanu komisiju un vēlēšanu iecirkņu komisiju locekļu atlīdzību un ēdināšanas izdevumus balsošanas un balsu skaitīšanas laikā.

4. STARPTAUTISKĀ SADARBĪBA

4.1. Dalība starptautiskajās organizācijās

Centrālā vēlēšanu komisija ir apturējusi savu darbību starptautiskajās organizācijās, ievērojot ģeopolitisko situāciju, izstājoties no organizācijām, kurās joprojām darbojas agresorvalsts Krievija un tās sabiedrotā Baltkrievija.

4.2. Ārvalstu vēlēšanu novērošana

Igaunijas parlamenta vēlēšanas 2023. gada 5. martā

Centrālās vēlēšanu komisijas priekšsēdētāja un vietniece piedalījās Igaunijas Parlamenta vēlēšanās kā novērotāji. Vēlēšanu nedēļa sākās pirmdien, 27. februārī, jo Igaunijā ir sešas iepriekšējās balsošanas dienas. Vēlētāji nav piesaistīti konkrētam vēlēšanu iecirknim, līdz ar to var balsot sev piemērotākajā vēlēšanu iecirknī savā vēlēšanu apgabalā.

Igaunijā ir paredzēta arī balsošana Igaunijas ārvalstu misijās. Balsošana notika ārzemju pārstāvniecībās no 18. līdz 23. februārim. Igaunijas balsstiesīgie vēlētāji, kas atrodas ārvalstīs, varēja balsot arī pa pastu. Vēlētājam, kurš vēlas balsot pa pastu, Igaunijas ārvalstu misijā jāiesniedz rakstisks iesniegums.

Elektroniskā balsošana jeb *e-voting* Igaunijā ir pieejama iepriekšējās balsošanas laikā no 27. februāra līdz 4. martam. Vēlēšanu dienā *e-voting* nav pieejams. 2023. gada Riikogu vēlēšanās pirmo reizi vēsturē vairāk kā puse no nobalsojušiem bija to darījuši elektroniski. Igaunijas atbildīgie dienesti norāda, ka *e-voting* ir izaicinājums drošības aspektos. Ņemot vērā to, ka šis balsošanas veids valstī tiek attīstīts jau kopš 2005. gada, tā ir kļuvusi par sabiedrības ikdienu.

Novērošanas pasākuma ietvaros novērotājiem tika piedāvāta plaša un izsmeljoša programma. Seminārā tika sniegta vispārīga informācija par vēlēšanām Igaunijā, Igaunijas e-pakalpojumiem un vēlēšanu sistēmu vietu tajos. Seminārā tika prezentēta Igaunijas vēlēšanu ekosistēma, pieejamība vēlēšanām cilvēkiem ar kustību traucējumiem, vēlēšanu komunikācija, vēlētāju aktivitāte, partiju kampaņas, e-vēlēšanas un kiberdrošība. Pēc prezentācijām sekoja diskusija, un novērotāji devās uz vēlēšanu iecirkņiem dažādās pilsētās. Semināra laikā viesi tika iepazīstināti ar e-balsošanas tehniskajiem aspektiem un drošību, kā arī novēroja e-vēlēšanu balsu apkopošanu un skaitīšanu.

Somijas parlamenta vēlēšanas 2023. gada 2. aprīlī

Centrālās vēlēšanu komisijas priekšsēdētāja un vietniece piedalījās Somijas Parlamenta vēlēšanās, kurās tika ievēlēti 200 deputāti.

Balsstiesības ir katram Somijas pilsonim, kurš ir sasniedzis 18 gadu vecumu. Vēlētājiem ir iespēja balsot klātienē iepriekšējās balsošanas laikā vai vēlēšanu dienā. Iepriekšējās balsošana notika no 2023. gada 22. marta līdz 28. martam. Balsstiesīgajiem vēlētājiem ārvalstīs ir iespēja arī nobalsot pa pastu. Somijā elektroniskā balsošana netiek piedāvāta.

Novērošanas pasākumu ietvaros Helsinkos, Somijas Tieslietu ministrijas telpās, norisinājās vēlēšanu novērotāju programma, kuras ietvaros notika prezentācijas par Somijas vēlēšanu sistēmu un informācijas sistēmām. Tika apspriesti vēlēšanu drošības un informācijas jautājumi, pēc kuriem sekoja diskusijas. Pasākuma ietvaros tika apmeklēti vēlēšanu iecirkņi, kuros gūts praktisks ieskats Somijas parlamenta vēlēšanu norisē.

4.3. Dalība starptautiskās konferencēs, semināros un mācību programmās Eiropas sadarbības tīkls vēlēšanu jautājumos (ECNE)

Darba grupas mērķis ir īstenot plašus sadarbības centienus un primāri aizsargāt Eiropas Parlamenta vēlēšanas. Komisija atbalsta dalībvalstis, izveidojot un organizējot Eiropas sadarbības tīkla sanāksmes vēlēšanu jautājumos. Šis tīkls apvieno to dalībvalstu iestāžu pārstāvjus, kuru kompetencē ir vēlēšanu jautājumi, un ļauj veikt konkrētu un praktisku apmaiņu par dažādiem jautājumiem, kas ir būtiski, lai nodrošinātu brīvas un godīgas vēlēšanas, tostarp datu aizsardzību, kiberdrošību, pārredzamību un demokrātisku vēlēšanu izpratnes veidošanu.

Darba grupa atbalsta sadarbību ar citām Eiropas līmeņa grupām un struktūrām, tādējādi nodrošinot savstarpēju atbalstu un plašāku un efektīvu attiecīgo brīdinājumu un citas informācijas izplatīšanu.

Starptautiskā misija. (International IDEA)

Starptautiskā misija attīsta zināšanas, palīdz realizēt demokrātiskas reformas un ietekmē politiku, koncentrējoties uz sešām darba grupām: vēlēšanu procesi, konstitūcijas veidošana, demokrātijas novērtējumi un politiskā līdzdalība un pārstāvība, klimata pārmaiņas un digitalizācija.

Viena, no 2023. gada redzamākajām un nozīmīgākajām misijas konferencēm ar nosaukumu “Ukrainas vēlēšanas pēc kara” norisinājās no 29. līdz 31. maijam Eiropas Parlamentā, Briselē. Konferencē tika runāts ne tikai par labo praksi kā novadīt ārpusvalsts vēlēšanas, bet arī par idejisko un praktisko iespēju vēlēšanu organizēšanu iesaistē.

Pasākumā pārrunāta iespējamās balsošanas iespējas un izaicinājumi, kā arī atbalsta nepieciešamība Ukrainas vēlēšanām. Pasākuma mērķis - Caur diskusijām, pieredzes un viedokļu apmaiņām palīdzēt Ukrainai sagatavoties pēc kara vēlēšanām, meklējot labākos risinājumus un apzinot nepieciešamo palīdzību no ukraiņu jaunajām mītnes zemēm.

Eiropas pilsoņu iniciatīvas grupa (EPI)

Eiropas pilsoņu iniciatīva ir veids/instruments, kā palīdzēt veidot Eiropas Savienību, aicinot Eiropas Komisiju ierosināt jaunus tiesību aktus.

Kad iniciatīva ir sasniegusi 1 miljonu parakstu, Komisija lemj kā tālāk rīkoties. EPI forums sniedz juridiskus un praktiskus padomus.

Dalība šeit galvenokārt ir attālināta daloties labajā praksē un komunikācijā ar plašāku sabiedrību.

Eiropas un Eirāzijas starptautiskais vēlēšanu sistēmu fonds (IFES)

Fonda mērķis ir veicināt labu pārvaldību, vēlēšanu integritāti, demokrātiskās tiesības un pilsoņu iesaistīšanos.

IFES atbalsta vēlēšanu vadības struktūru profesionalizāciju demokrātijas celšanās un pilnveidošanas laikā Eiropā un Eirāzijā. IFES savos mērķos nosaka, ka ir jāveido un jāpaplašina mērķtiecīga, ietekmīga palīdzība, atbalstot uzticamas vēlēšanas, un jānodrošina, lai visi pilsoņi varētu piekļūt visam lēmumu pieņemšanas procesam, jo īpaši jaunai pirmreizējo vēlēšanu un jauno līderu paaudzei.

IFES programmas Eiropā un Eirāzijā arvien vairāk uzsver kibernetisko drošību un cīņu pret nepatiesību un dezinformāciju, jo valstis arvien biežāk saskaras ar ārvalstu un vietējo vēlēšanu iejaukšanos un ļaunu ietekmi, izmantojot elektroniskos līdzekļus un dažādus viltus ziņojumus.

IFES veicina iekļaušanu vēlēšanu procesā, uzsverot visu pilsoņu vienlīdzīgas tiesības, prioritāti piešķirot sieviešu līdztiesībai un personu ar invaliditāti, etnisko un reliģisko minoritāšu, valsts iekšienē pārvietoto personu un jauniešu iekļaušanai.

Pasākums “High Level even on Elections” Briselē 23.10.2023.-24.10.2023.

Eiropas komisijas organizēts augsta līmeņa pasākums par un ap gatavošanos 2024.gada Eiropas parlamenta vēlēšanām, ietverot plašas diskusijas par Eiropas Savienības demokrātijas stiprināšanu, tēmas par kibernetisko drošību un ārējo iejaukšanos kā arī vēlēšanu aktivitāti un vēlēšanu pieejamību cilvēkiem ar kustību traucējumiem. Uzaicinātie dalībnieki – Dalībvalstu vēlēšanu komisiju / organizatoru iestāžu pārstāvji, Eiropas komisijas, Eiropas parlamenta pārstāvji, eksperti, NVO.

5. PERSONĀLS

Pārskata gada sākumā kopējo Centrālās vēlēšanu komisijas amatu vietu skaitu veidoja 9 komisijas locekļi un 12 sekretariāta darbinieki.

2023.gadā ir veikta iestādes personāla funkciju un amata vietu pārskatīšana, amatu klasificēšanas, atbilstoši spēkā esošajam tiesiskajam regulējumam. Vairākas amata vietas atzītas par likvidējamām, vienlaikus izveidojot tādas pastāvīgās amata vietas, kas visefektīvāk pilda iestādes pamatfunkcijas.

4.tabula

Centrālās vēlēšanu komisijas amatu saraksts 2023.gadā

Nr. p.k.	Amata nosaukums	uz 01.01.2023.			uz 31.12.2023.		
		Saime	Līmenis	Skaits	Saime	Līmenis	Skaits
1	Priekšsēdētājs	Vēlēta amatpersona		1	Vēlēta amatpersona		1
2	Priekšsēdētāja vietnieks	Vēlēta amatpersona		1	Vēlēta amatpersona		1
3	Sekretārs	Vēlēta amatpersona		1	Vēlēta amatpersona		1
4	Komisijas loceklis	Vēlēta amatpersona		6	Vēlēta amatpersona		6
5	Vecākais projektu vadītājs	Amats neeksistē		0	39.1	IV A	1
6	Galvenais grāmatvedis	17	V	1	17	V	1
7	Grāmatvedis	17	II	1	Amats likvidēts		0
8	Vecākais eksperts - finansists	Amats neeksistē		0	15.1	III	1
9	Galvenais jurists	Amats neeksistē		0	24	III	1
10	Juridiskās nodaļas vadītājs			1	Amats likvidēts		0
11	Vecākais juriskonsults	Amats neeksistē		0	24	III	1
12	Juriskonsults	24	II	1			
13	Jurists – iepirkumu speciālists	Amats neeksistē		0	24	III	1
14	IT struktūrvienības vadītājs	Amats neeksistē		0	21.3	II	1
15	Vadošais IS administrators	21.2	II	1	Amats likvidēts		
16	IKT speciālists	Amats neeksistē			21.3	II	1
17	Datorsistēmu administrators	21.5	II	1	Amats likvidēts		0
18	Biroja tehnikas administrators	21.5	II	1	Amats likvidēts		0
19	Sabiedrisko attiecību vadītājs	Amats neeksistē			26	III	1
20	Sabiedrisko attiecību speciālists	26	II	1	Amats likvidēts		
21	Maketētājs	Amats neeksistē			21.1	I	1
22	Lietvedības nodaļas vadītājs			1	Amats likvidēts		0
23	Vecākais lietvedis				20.3	IV A	1
24	Vecākais lietvedis	18.3.	II	1			
26	Vecākais komunikācijas speciālists	Amats neeksistē		0	26	III	1
27	Vecākais speciālists sadarbībai ar starptautiskajām vēlēšanu komisijām	28.1	I	1	Amats likvidēts		0
28	Apkopējs	16	I	1	16	I	1
KOPĀ amatu vietas				21			22
t.sk. sekretariāta darbinieki				12			13
t.sk. vēlētas amatpersonas				9			9

Pārskata periodā darbinieku skaits pieaudzis par 1 amata vietu (skt.4.tabulu), un visas amata vietas ir aizpildītas ar kvalificētiem atbilstoša līmeņa speciālistiem.

Personāla izglītība

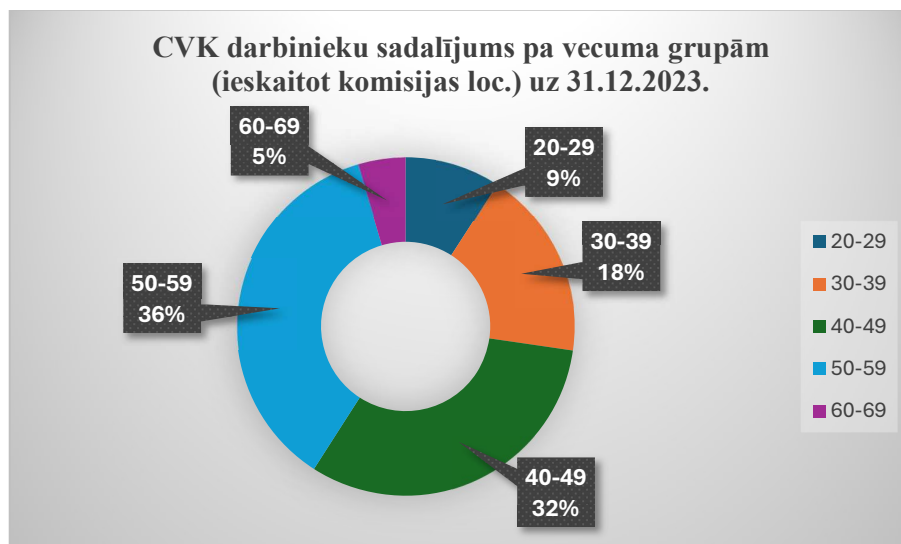
Centrālās vēlēšanu komisijas personāla atlasē lielu lomu spēlē darbinieka kvalifikācija attiecīgajā nozarē, tā iepriekšējā pieredze un vērtības. Lielākajai daļai personāla ir augstākā izglītība (5.1.att.). Šajā aprēķinā ņemts vērā sekretariāta personāls un trīs amatpersonas, kas ikdienā vada sekretariāta darbu.



5.1.attēls. CVK personāla izglītības struktūra

Personāla sadalījums pa vecuma grupām

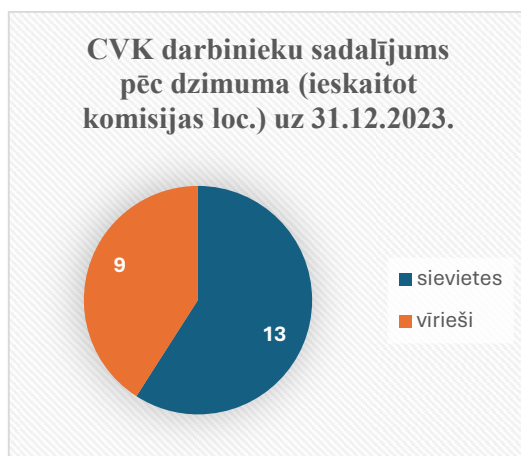
Centrālās vēlēšanu komisijas sekretariāta un komisijas locekļu vecuma grupas (skat. 5.2.att.) ir ļoti dažādas. Raugoties uz 31.12.2023., puse no personāla ir vecuma grupā no 20-49 gadiem. Līdz ar to var teikt, ka personāls ir samērā jauns, bet ar pietiekamu pieredzi.



5.2.attēls. CVK personāla sadalījums pa vecuma grupām

Personāla sadalījuma pēc dzimuma

Centrālās vēlēšanu komisijas (t.sk. sekretariāta un komisijas) personāla dzimuma struktūra ir uzskatāma par vienlīdzīgu. Uz pārskata perioda beigām sieviešu īpatsvars ir nedaudz lielāks kā vīriešu.



5.3.attēls. CVK personāla sadalījums pēc dzimuma

6. KOMUNIKĀCIJA AR SABIEDRĪBU

6.1. Pasākumi, kas veikti sabiedrības informēšanai

Centrālās vēlēšanu komisijas mērķis ir atklāta, saprotama un izglītojoša saziņa gan ar vēlēšanu procesā iesaistītajām pusēm, gan ar sabiedrību kopumā. Liela uzmanība tiek vērsta uz sadarbības veicināšanu – tiek rīkotas tikšanās ar frakciju pārstāvjiem, valsts vadību, citām iesaistītajām valsts iestādēm un regulāri izplatīta informācija plašsaziņas līdzekļu pārstāvjiem par vēlētajiem aktuālajiem jautājumiem.

Pārskata gadā ir veikta aktīva komunikācija ar sabiedrību lai veicinātu sabiedrības izpratni par Centrālās vēlēšanu komisijas lomu, un vēlēšanu nozīmi valsts demokrātijas stiprināšanā. Būtiskākās sabiedrības informēšanas aktivitātes 2023.gadā ir bijušas:

- Mainīta iestādes vizuālā identitāte.
- Regulāra saziņa ar medijiem interviju, prese relīžu formātos.
- Aktīva komunikācija sociālajos medijos
- Dalība sarunu festivālā “LAMPA”
- Reģionālās vizītes pie 43 Latvijas valstspilsētu un novadu pašvaldību vēlēšanu komisijām.

Lēmums par **Centrālās vēlēšanu komisijas vizuālās identitātes maiņu** radās dabiski, stiprinot iestādes institucionālo statusu. Ņemot vērā to, ka likums ļauj Centrālajai vēlēšanu komisijai izmantot Latvijas Republikas lielo ģerboni, tas ir ļoti atbilstošs neatkarīgas iestādes atpazīstamības veicināšanai. Iestādes vizuālās identitāte pāreja notika pakāpeniski bez īpašiem ieguldījumiem.



6.1.attēls. Līdzšinējais iestādes logo



Centrālā vēlēšanu komisija

6.2.attēls. Jaunais iestādes logo

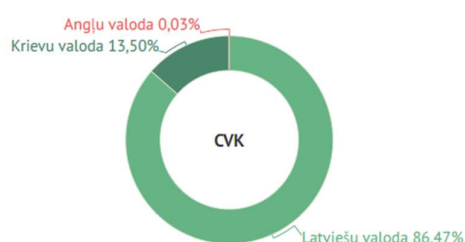
Saziņa ar medijiem ir bijusi Centrālās vēlēšanu komisijas viena no prioritātēm. Iestādes priekšsēdētāja aktīvi un labprāt komunicē ar medijiem, kuri interesējas par iespējām stāstīt par vēlēšanu norisi un ar to saistītajiem jautājumiem. Ikdienas mediju monitoringa dati apliecina iestādes ieguldīto darbu un atklātumu saziņā ar sabiedrību.

Ziņu aģentūras LETA ir sagatavojuši Publicitātes kvantitatīvo pārskatu⁴, kurā apkopota iestādes publicitāte Latvijas drukātajos medijos (nacionālajos un reģionālajos laikrakstos, nedēļas izdevumos, žurnālos), interneta portālos, ziņu aģentūru materiālos, kā arī radio, TV un tīmekļapraides materiālos. Tajā apkopoti 4108 mediju materiāli, kuros 2023.gadā pieminēta

⁴ Centrālā vēlēšanu komisija. Publicitātes kvantitatīvais pārskats 2023.gads. LETA.

Augstākā publicitāte pārskata periodā bija vērojama 2023.gada 2.februārī, kad tā sasniedza 165 mediju materiālus. Šajā dienā Saeima lēma par Centrālās vēlēšanu komisijas jauno vadību, priekšsēdētājas amatā ievēlot Kristīni Saulīti un apstiprinot septiņus komisijas locekļus. Savukārt 10.novembrī Centrālās vēlēšanu komisijas publicitātes apjoms bija 120 materiālu, un šajā dienā komisija medijos visbiežāk pieminēta saistībā ar uzsākto parakstu vākšanu referenduma ierosināšanai par 14. Saeimas atsaukšanu. Vēl novembra mēnesī tika pieņemts lēmums par parakstu vākšanas uzsākšanu tautas nobalsošanas ierosināšanai par Valsts Prezidenta apturēto likumu “Grozījumi Notariāta likumā.”

Sabiedrībā aktuāls ir arī valodas jautājums. Centrālā vēlēšanu komisija ar sabiedrību komunicē valsts valodā, taču joprojām ir vērojamas publikācijas arī citu mazākumtautību valodās.



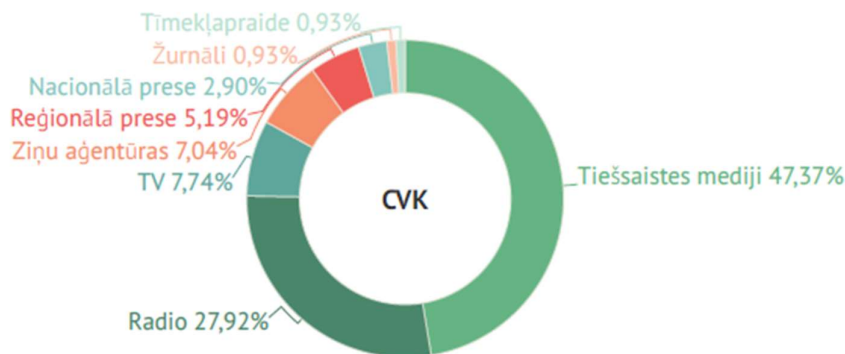
6.6.attēls. Publicitātes valodas pēc pieminējumu skaita



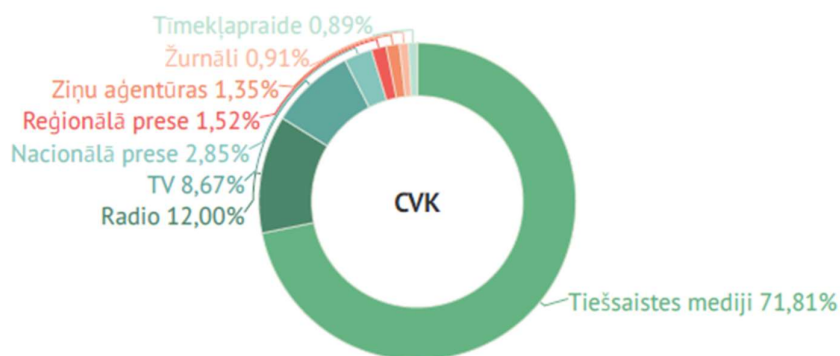
6.7.attēls. Publicitātes valodas pēc potenciāli sasniegtās auditorijas (milj.)

Visbiežāk Centrālā vēlēšanu komisija tikusi atspoguļota valsts valodā latviešu valodas medijos – 3059 rakstos un sižetos jeb 74,46% no kopējās publicitātes.

Interesantu ainu parāda publikāciju un sižetu īpatsvars dažādos mediju segmentos. Pārskata periodā Centrālā vēlēšanu komisija visaugstāko publicitāti guva tiešsaistes medijos – 1946 rakstos, kas veido 47,37% no kopējās publicitātes.

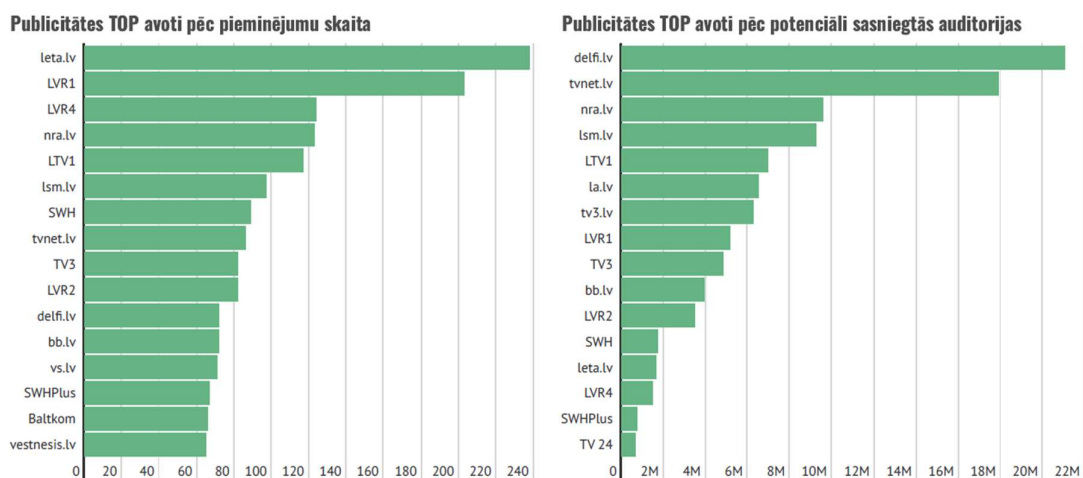


6.8.attēls. Publicitāte mediju segmentos pēc pieminējumu skaita



6.9.attēls. Publicitāte mediju segmentos pēc pieminējumu skaita

Centrālā vēlēšanu komisija pozicionējas kā atvērta sadarbībai ar medijiem ar mērķi veicināt izpratni sabiedrībā par vēlēšanu kā demokrātiskas valsts pamatpīlāru. Ievērojams skaits publikāciju ir iestādes radītas, un izplatītas medijiem. Tomēr iestāde augsti novērtē mediju iniciatīvu lai atspoguļotu Centrālās vēlēšanu komisijas kompetences un redzējumu.



6.10.attēls. Publicitātes TOP avoti

Komunikācija sociālajos medijos ir iestādes ikdienas neatņemama sastāvdaļa. Tā ir iespēja ātri dalīties ar aktuālāko informāciju, paust viedokli, kā arī reaģēt uz sabiedrībā aktuāliem jautājumiem saistībā ar vēlēšanām, tautas nobalsošanām un to norisi saistītiem jautājumiem. Aktīvas ikdienas publikācijas vērojamas iestādes kontos sociālajos tīklos Facebook, Instagram, X. Jopojām attīstāma ir komunikācija sociālajā tīklā LinkedIn.

Dalība sarunu festivālā “LAMPA” notika ar mērķi diskutēt par jauniešu iesaisti vēlēšanu procesos. Vēlēšanas ir neatņemams demokrātiskas valsts stūrakmens, kam jāspēj iet līdzī laimam un sabiedrībai. Tām ir jābūt brīvi un visiem pieejamām, mūsdienīgām, drošām un vēlētajam ērtām. Tehnoloģiju straujā attīstība paver daudz iespējas rast labākus risinājumus, tomēr kopā ar to nāk arī jauni riski. Kopā ar jauniešiem, vēlētajiem, ekspertiem un nevalstisko

organizāciju pārstāvjiem Centrālās vēlēšanu komisijas priekšsēdētāja meklēja atbildes uz šiem un citiem jautājumiem:

- Kādaī būtu jāizskatās vēlēšanu nākotnei?
- Kādas iespējas un riski ir tehnoloģiju pielietošanai?
- Ko mēs varam mācīties no kaimiņu valstīm?

Iepazīšanās **vizītes pie 43 Latvijas valstspilsētu un novadu pašvaldību vēlēšanu komisijām** norisinājās no 2023.gada jūnija līdz decembrim. Centrālās vēlēšanu komisijas priekšsēdētājā ar kolēģiem personīgi apmeklēja visu pašvaldību vēlēšanu komisijas ar mērķi iepazīties (skat. arī 1.7. apakšpunktu).

Vizīšu ietvaros tika uzrunāti vietējie un reģionālie laikraksti ar mērķi sniegt interviju, stāstot par Centrālās vēlēšanu komisijas darbu un aktualitātēm saistībā ar vēlēšanām. Cieša sadarbība ar pašvaldību vadību deva iespēju izmantot arī pašvaldību komunikācijas kanālus – kā pašvaldību izdevumus tā to sociālo tīklu kanālus.

6.2. Sadarbība ar nevalstisko sektoru

Centrālā vēlēšanu komisija atzīst nevalstiskā sektora ārkārtīgi būtisko lomu demokrātiskas valsts stiprināšanā. Ņemot vērā to, ka pārskata gadā vēlēšanas netika rīkotas, nevalstiskā sektora iesaiste iestādes darbā bija salīdzinoši minimāla. Vienlaikus gan tiek uzturēta saziņa ar tām nevalstiskajām organizācijām, kuru aktivitātes var būtiski ietekmēt vēlēšanu norisi. Tās var tikt iedalītas šādos blokos:

- Pilsoniski aktīvu sabiedrību veicinošās organizācijas.
- Vides pieejamību veicinošās organizācijas.
- Organizācijas, kas veicina jauniešu iesaisti demokrātijas procesos.
- Sadarbību ar diasporu veicinošās organizācijas.

Gatavojoties 2024.gada Eiropas Parlamenta vēlēšanām Centrālā vēlēšanu komisija ir atvērta sadarbībai ar organizācijām, kuras aktīvi līdzdarbojas vēlēšanu procesa uzlabošanā, rūpējoties par demokrātijas, cilvēktiesību, atklātuma u.c. tiesību principu īstenošanu Latvijas Republikā.

Centrālās vēlēšanu komisijas Publiskais gada pārskats par 2023.gadu sagatavots un apstiprināts, atbilstoši Ministru kabineta 05.05.2021. noteikumiem Nr. 413 "Noteikumi par gada publiskajiem pārskatiem."

Apstiprināts 2024.gada 28.jūnijā

Centrālās vēlēšanu komisijas priekšsēdētāja
Kristīne Saulīte